

MATURITNÍ TÉMATA – DĚJEPIS

PLATNOST OD ŠKOLNÍHO ROKU 2015/2016

1. Pravěk

- charakteristika jednotlivých etap pravěku, předchůdci dnešního člověka
- přírodní prostředí, způsob života lidských předků
- pojmy: dělba práce, neolitická revoluce, matriarchát a patriarchát
- významné pravěké lokality ve světě i v českých zemích
- keltská, římská a germánská civilizace na našem území
- archeologie, antropologie a prehistorie

2. Starověké orientální státy, nejstarší civilizace

- orientální despotie, jejich podstata a společenská struktura obecně, případně na konkrétním příkladu
- charakteristika podmínek starověkých orientálních států podle mapy
- vývoj staroorientálních států podle vlastního výběru
- přínos starověkých civilizací pro rozvoj lidstva – např. písmo, věda a vzdělanost, lékařství, architektura, výtvarné umění

3. Starověké Řecko

- nejstarší období po dobu homérskou
- vznik Velkého Řecka
- cesta k řecké demokracii, raná tyranida, velcí reformátoři, politický život v rané polis
- Athény a Sparta
- řecko-perské války a zlatý věk Athén
- konec dějin klasického Řecka, helénismus
- dědictví řecké demokracie a vzdělanosti, ohlas v kultuře

Gymnázium Františka Palackého Valašské Meziříčí

tel./fax +420571612311

Husova 146, Valašské

www.gfpvm.cz

IČO 00843369

Meziříčí, 757 37, ČR

info@gfpvm.cz

4. Starověký Řím

- osídlení Itálie, založení Říma, doba královská, Etruskové
- římská republika, její vnitřní uspořádání, Řím pánem Itálie a Středomoří
- krize římské republiky, reformy bratří Gracchů a občanské války, Spartakovo povstání, Caesar
- Řím za Oktaviána, principát a dominát
- od vrcholu moci k pádu impéria
- odkaz starověkého Říma, ohlas v umění, inspirace antikou

5. Raný středověk v Evropě

- podstata feudalismu, pojmy feudum, lenní vztahy, uspořádání společnosti
- vznik feudálních států, Francká říše, Byzanc, Arabská říše
- normanské výboje a utváření raných států v Anglii, Francii, počátky Svaté říše římské
- románská kultura

6. Slované a české země v raném středověku

- Slované – jejich původ, rozdělení
- první slovanské státy
- Velká Morava a její historický význam, úloha křesťanství a církve
- vznik českého státu a jeho vývoj do Vladislava II.
- kultura raného feudalismu

7. Období vrcholného středověku v Evropě

- nové prvky ekonomiky na venkově, kolonizace, vznik měst, emfyteuse
- středověké město – organizace, výsady, obyvatelé, význam měst
- církev a její úloha ve středověku, boj o investituru, křížové výpravy
- sjednocovací proces a vznik jednotlivých monarchií v Anglii, Francii a Španělsku
- stoletá válka
- boj o moc na území Německa a Itálie
- ohrožení Evropy turkotatarskými nájezdy

Gymnázium Františka Palackého Valašské Meziříčí

tel./fax +420571612311

Husova 146, Valašské

www.gfpvm.cz

IČO 00843369

Meziříčí, 757 37, ČR

info@gfpvm.cz

8. Období vrcholného středověku v českých zemích

- hospodářské předpoklady rozvoje našich zemí (kolonizace, města, těžba stříbra, mincovnictví)
- upevnění monarchie za vlády posledních Přemyslovců
- vrchol vzestupu českého království za Lucemburků
- gotická kultura
- úroveň vzdělanosti a kulturní vyspělost našich zemí

9. Husitství

- příčiny sektářství a chiliasmus, doba Karla IV. a Václava IV.
- Mistr Jan Hus
- období převahy radikálního křídla, Jan Želivský
- období převahy umírněného křídla
- Jan Žižka, vítězství Prokopa Holého, Lipany
- husité a papežství, kompaktáta
- ohlas husitství v okolních státech
- husitská tradice v českých zemích

10. Charakteristika raného novověku

- proměny evropské společnosti v oblasti vědy, umění i náboženství
- vznik humanismu a rozvoj přírodních i společenských věd
- renesanční umění a životní styl
- zámořské objevy a jejich důsledky, nejznámější mořeplavci a objevitelé, počátky kolonialismu
- příčiny vzniku reformace a její rozšíření, významní evropští reformátoři
- protireformace

11. Evropa v 16. a 17. století

- vzestup moci Habsburků v 16. století – Španělsko, Svatá říše římská, rakouská monarchie
- nizozemská revoluce a její důsledky
- náboženské války ve Francii, vývoj absolutní monarchie
- Anglie za Tudorovců a Stuartovců
- anglická revoluce a její důsledky, vznik Velké Británie
- vývoj ruského absolutismu, vzestup Ruska do pozice evropské velmoci

Gymnázium Františka Palackého Valašské Meziříčí

tel./fax +420571612311

IČO 00843369

Husova 146, Valašské

Meziříčí, 757 37, ČR

www.gfpvm.cz

info@gfpvm.cz

12. České země od husitství do třicetileté války

- doba Jiřího z Poděbrad, náboženská otázka v českých zemích
- politický, hospodářský a kulturní vývoj v českých zemích za vlády Jagellonců
- vznik mnohonárodnostní habsburské monarchie, vláda prvních Habsburků v českých zemích
- kultura a umění v tomto období

13. Třicetiletá válka a její důsledky pro Evropu

- předpoklady a příčiny války, nerovnoměrný vývoj v Evropě, politická krize, tábor protestantský a katolický
- politika českých stavů a jejich povstání, příčiny porážky na Bílé hoře, důsledky bělohorské porážky
- stručná charakteristika jednotlivých etap války, boje na Valašsku
- vestfálský mír a uspořádání poměrů v Evropě
- vývoj českých zemí po třicetileté válce
- barokní umění

14. Náboženství a jeho úloha od starověku do novověku

- vznik náboženských představ, význam náboženství ve starověku
- vznik a původ křesťanství, jeho vývoj
- další světová náboženství: islám, judaismus, východní náboženství
- vznik a vývoj církve, boj o investituru
- osobnosti – sv. Václav, Vojtěch Slavníkovec,...
- křížové výpravy
- význam církve pro kulturu, morálku a hospodářství středověku
- krize církve ve 14. a 15. století
- reformace a protireformace

15. Osvícenství a osvícenský absolutismus v Evropě a v českých zemích

- podstata osvícenské filosofie, hlavní představitelé
- osvícenský absolutismus v Evropě: Prusko, Rusko
- válka amerických osad za nezávislost, vznik USA
- význam reform Marie Terezie a Josefa II.
- české národní obrození
- klasicismus

Gymnázium Františka Palackého Valašské Meziříčí

tel./fax +420571612311

Husova 146, Valašské

www.gfpvm.cz

IČO 00843369

Meziříčí, 757 37, ČR

info@gfpvm.cz

16. Francouzská revoluce a napoleonské války

- příčiny revoluce a stručný průběh revoluce
- význam a důsledky revoluce
- vývoj Francie po revoluci – konvent, konzulát, vojenská diktatura, císařství
- Napoleonova tažení, vznik rýnského spolku, rozpad svaté říše římské, kontinentální systém, tažení do Ruska
- konečná porážka Napoleona

17. Evropa po Vídeňském kongresu

- Vídeňský kongres a nové uspořádání poměrů v Evropě
- revoluční a národně osvobozené hnutí v Evropě, vliv Svaté aliance
- revoluční rok 1848 v Evropě – cíle, výsledky
- revoluční rok 1848 v habsburské monarchii a v českých zemích
- kultura 1. poloviny 19. století

18. Vývoj Evropy a USA od roku 1848 do 1. světové války

- obecná charakteristika doby
- sjednocení Itálie, Německa
- mocenská politika Velké Británie a Francie
- vývoj na Balkáně a v Rusku
- vývoj ústavnosti v habsburské monarchii, vznik Rakouska-Uherska
- česká politika od roku 1848 do 1. světové války, česko-německé vztahy
- občanská válka v USA

19. První světová válka

- příčiny vzniku první světové války
- charakter první světové války
- specifické rysy hlavních mocností – Trojspolek a Trojdohoda
- průběh války, nejdůležitější bitvy
- výsledky první světové války, mírové konference
- pád carismu v Rusku – únorová a říjnová revoluce, vláda sovětů
- důsledky bolševické revoluce – totalitarismus

Gymnázium Františka Palackého Valašské Meziříčí

tel./fax +420571612311

Husova 146, Valašské

www.gfpvm.cz

IČO 00843369

Meziříčí, 757 37, ČR

info@gfpvm.cz

20. **Boj za vznik samostatného ČSR**

- hospodářská, politická a sociální situace v našich zemích za 1. světové války
- charakteristika domácího a zahraničního odboje proti Rakousku-Uhersku, význam legií
- úloha T. G. Masaryka a jeho zásluhy o vznik nezávislé ČSR
- rozpad habsburské monarchie vznik ČSR, úloha prezidenta Wilsona, revoluční nálady lidu, mezinárodní situace
- historický význam 14., 28. a 30. října 1918
- rozpad R-U monarchie a vznik nových států
- formování hranic ČSR, národnostní problémy, separatismus

21. **Vznik a vývoj první republiky**

- rozpad habsburské monarchie a vznik ČSR, význam legií
- počátky budování státu – územní a národnostní problémy
- charakteristika ČSR – politický systém, národnostní otázka, hospodářství
- zahraničně politická orientace ČSR, úloha Edvarda Beneše
- hospodářská krize a její dopad na ekonomické a sociální poměry a národnostní otázku
- Mnichovská dohoda a její důsledky

22. **Vývoj Evropy po 1. světové válce, nástup totalitních režimů**

- versailleský systém
- Evropa a USA po 1. světové válce
- charakteristika totalitních režimů (komunismus, fašismus, nacismus)
- vývoj Ruska /SSSR ve 20. a 30. letech
- vznik a podstata fašismu a nacismu, první agrese
- světová hospodářská krize a její důsledky
- situace před začátkem druhé světové války, projevy agrese Německa, Itálie, politika appeasementu

23. **Druhá světová válka**

- příčiny války, labilita versailleského systému, mezinárodní vztahy
- politika Anglie a Francie, mezinárodní pozice SSSR
- expanzivní cíle nacistického Německa, počátek a průběh 2. světové války, válka na východní frontě, vznik protihitlerovské koalice, přelom ve válce
- podíl států koalice na porážce Německa, úloha USA
- Teherán, Jalta, Postupim, norimberský proces
- holocaust

Gymnázium Františka Palackého Valašské Meziříčí

tel./fax +420571612311

IČO 00843369

Husova 146, Valašské

Meziříčí, 757 37, ČR

www.gfpvm.cz

info@gfpvm.cz

24. Domáci a zahraniční odboj za 2. světové války

- rozbití ČSR, Slovenský stát, vznik Protektorátu Čechy a Morava
- charakteristika protektorátní správy, hospodářství
- pojmy germanizace, arizace, antisemitismus, kolaborace, holocaust
- formování čs. zahraničního odboje a jeho dvojí pojetí (VB, SSSR)
- domácí odboj – organizace, formy, významné akce
- partyzánský odboj, příklady z Valašska
- konec války, osvobození ČSR

25. Svět a Evropa po druhé světové válce (1945 – 1968)

- vznik bipolárního světa, studená válka a její projevy, charakteristika západního a východního světa, německá otázka
- mezinárodní politické organizace (OSN, NATO, Varšavská smlouva, EHS)
- vývoj zemí tzv. třetího světa, dekolonizace, hlavní válečné konflikty v oblastech třetího světa (Korea, Blízký východ)
- uvolnění mezinárodního napětí v polovině 50. let
- pokusy o změny orientace východoevropských zemí
- věda a kultura 50. a 60. let

26. Vývoj ČSR po druhé světové válce (1945 – 1968)

- Košický vládní program, charakteristika tzv. třetí republiky
- odsun Němců, dekrety prezidenta Beneše
- příčiny a důsledky únorového převratu 1948
- charakteristika 50. let, politické procesy, třetí odboj
- destalinizace na přelomu 50. a 60. let
- 60. léta v politice a kultuře

27. Hlavní rysy moderních dějin ve světě a v Československu v letech 1968 - 1992

- další projevy studené války (vietnamská válka, situace na Blízkém Východě)
- německá otázka, helsinská konference, VB a USA v 80. letech
- evropská integrace
- 80. léta v SSSR, rozpad východního bloku
- Pražské jaro 1968 – příčiny, průběh, osobnosti
- Srpnová okupace ČSR a její důsledky
- období normalizace – charakteristika, osobnosti, Charta 77
- sametová revoluce (průběh, osobnosti)
- rozpad Československa

Gymnázium Františka Palackého Valašské Meziříčí

tel./fax +420571612311

Husova 146, Valašské

www.gfpvm.cz

IČO 00843369

Meziříčí, 757 37, ČR

info@gfpvm.cz

